

tahtmist tähta. Kui nema niidade töine töise kõrvval Jõanda een kâuva, üts töist avitawa nink edesi saatwa, ütelisi tagasi kaewa se tee pâale, mes nema katekese omma âra-kâunu, ent ka edesi tutawa mââra poole, mes neile taiwan om üles-säetu, se peap neid paremvide ûten nõowun, kui lihalik arm, mes koonelamisest ehk hâ-tegemisest tulep.

Mes arm se sis om, mink läbi abi-elo töteste kinnite tas nink pûhendetas? Se om sââratse abi-elo-rahwa arm, kea ütelisi Jumala riiki otswa.

C. N.

Wene-riigist.

Õdutusime õpetust nõudja lugejale tânavuses Kalendris Wene-maale teed juhatada ja maa-rahvast sellega tutwustada, mis eemal ja lähemal meie riigis tâhele-panemise wâart asju sigineb. Kes oma teadmise piire kaugema kohtade tundmisse läbi esiteks saab laiendanud, se oskab paremne seda âramdista mis tema kohas juhtub. — Ruimaluse mâssamine ja möllamine tõuseb kõige ennamiste seal, kus rahva harimata möistus pimeduse pilwes seisab. Ni-fugused ðnnetumad loomad ei tunne Jumala-sôna ega kiriko-seadust, sest et uso walgus nende sùdamesse weel ei ole tunginud; selle-pârast pðlgawad nemad elawa-wee-allika ja teewad enesele kaewud, mis mirtso-wet imitsewad. Need wiletsad on, kellest Apostel Peetrus ütleb: „Kes ðige tee maha-jâtawad ja eksitusse lâhewad!“ — Aga meie ei wôta mite tõowaewa nende Soodoma linna laste pârast, seda Jumala karistus ka omal ajal üles-leib, waid nende hââks ete, kes kui kõt diglased, seda weel ei ole unustanud, et neid Kristuse nimel wâqu se lapseks on ristitud.

Wene-riigi suurus ulatab Ida-Eiropa, Põhja-Aasia, mitme Aasia ja Amerika wahel-seisva saarede ja ühe osa Põhja-lââne. Amerika üle. Tema laius lâânest — idani, se on: õhto-poolses Poola-maa rajast kuni hommiku poole Siberi rajani arvatakse sihti-mõõda üks-tuhat-kolm-sada-kuus-kümmend peni-koormat ehk 9520 versta, aga teed kaudu enam kui faks-tuhat peni-koormat ehk 14,000 versta. Kui Poola-poolsel riigi-rajal Jaani-laupââwal pârast lõunat kel pool kolm rahwas nõuu ete-wôtab: õhtul Jaani-tulele minna, siis on Amerika poolsel riigi-rajal Jaani tuluke juba ammu fustunud ja neil on siis parajast Jaani-pââwa hommiku kel kuus. Selle-pârast wôib tõt mõõda üteida: Wene-riigis ei lâhe pâiske ial enam loaja, waid kui tema meie paigus ðhtu weerib, siis on tema ammu juba Amerikas ueste tõusnud.

Wene-riigi rajad on põhja pool: Turja-maja Jâe-meri; ida pool: Waikne-meri; lõune pool: Siina-riik, Karali-jârw, Kaspia meri, Persiining Turgi-ma, Asowi-meri ja Must-meri; lââne pool: Turgi-, Austria- ja Preisi-ma, Lââne-meri, Rootsi- ja Turja-ma. — Kui kõik Wene-riigi ma üleültsa koko arvatakse, siis on teda kolm-sada-seitse-kümmend-wiis-tuhat ruut-peni-koormat (375,000 □ p.). Sest nimetud maast leitakse Eiropa jao sees 75 tuhat □ p., Aasia jao sees 276 tuhat ruut-peni-koormat ja Amerika jao sees 24 tuhat □ p. Ei ole ilnia algmisenest meie pââwani weel teist ni suurt funingriifi maa peal nähtud, mis ühe walitseja kâso al oleks olnud. Kõige kuulsam ja suurem wana pôlwine Rooma-riik oli pisut suurem kui üks meie riigi neljandik.

Inimesi armatakse Wene-riigi peale: kuus-kümmend-neli miljoni hinge, kellest üle 58 miljoni Eiropa, ligi wiis miljoni Aasia, ja 50 tuhat hinge